

From: [Matko Marusic](#)
Sent: Thursday, January 10, 2019
To: undisclosed-recipients:
Subject: otvoreno pismo Zuroffu

<http://hrvatskonebo.com/hrvatskonebo/2019/01/10/matko-marusic-profesor-emeritus-otvoreno-pismo-gospodinu-efraimu-zuroffu/>

Matko Maruši : Otvoreno pismo gospodinu Efraimu Zuroffu

Otvoreno pismo gospodinu Efraimu Zuroffu

Poštovani gospodine Zuroff,

pročitao sam 10. siječnja na hrvatskom portalu *Indeks.hr* da ste od hrvatske Vlade zatražili da se zabrani knjiga „Razotkrivena jasenovačka laž“ (<https://www.index.hr/tag/37694/efraim-zuroff.aspx>).

U tom smislu, radi točnosti prijenosu, citiram dijelove Indexova izvješća:

„CENTAR Simon Wiesenthal, međunarodna židovska udruga za ljudska prava koju vodi poznati „lovac na naciste“ Efraim Zuroff, oštro je prozvala hrvatsku vladu zbog toleriranja radova koji negiraju ustaške zločine u Drugom svjetskom ratu.

U priopćenju koje potpisuje direktor Centra dr. Efraim Zuroff i koje je objavljeno na njihovim stranicama, upozorava se na promociju knjige „Razotkrivena jasenovačka laž“, zakazanu 16. siječnja u crkvi u Zagrebu, a koja negira sustavna i masovna ubojstva Srba, Roma i Židova, kao i hrvatskih antifašista.

„Društvo za istraživanje trostrukog logora Jasenovac“ koje sponzorira taj događaj, stvoreno je kako bi se sakrili stravični zločini ustaša, kojima nema ravnih na Balkanu. Te zločine potvrdili su povijesni dokumenti, svjedočenja svjedoka kao i znanstvena otkrića brojnih uglednih povijesničara. Djela kao što su „Razotkrivena jasenovačka laž“ u Njemačkoj i Austriji bi odmah bila zabranjena, i to opravdano“, stoji u priopćenju koje potpisuje Zuroff.

Centar Simon Wiesenthal pozvao je Hrvatsku i da zabrani djela koja negiraju i iskrivljuju ulogu NDH u holokaustu. „Kao članica Međunarodnog saveza za sjećanje na holokaust (IHRA), Hrvatska bi trebala uiniti sve potrebne korake da spriječi i sve one koji negiraju holokaust i iskrivljenje povijesnih činjenica. Kontinuirana pozitivna pažnja dana je naporima da se prekrojila i iskrivila povijest u Hrvatskoj što je suprotno međunarodnim obvezama koje je preuzela Hrvatska kada se priključila IHRA-i“, izjavio je Mark Weitzmann, direktor za politike Centra i bivši direktor Međunarodnog saveza za sjećanje na holokaust.“

Ne ulazeći u razmatranje povijesnih događaja, za što nisam kvalificiran, dopustite da Vam izrazim prijateljske, ali i vrlo ozbiljne primjedbe na rečenu reakciju. Jako mi je važno to učiniti, jer sam osvjedočeni prijatelj države Izrael, poštovatelj židovskoga naroda i Hrvat koji se stidi nedjela dijela Hrvata, poznatih kao Ustaše odnosno ustaški režim, u vrijeme II. svjetskoga rata i smatra da mi Hrvati, i kao narod i kultura, židovskom narodu zbog toga jako puno dugujemo, a prije svega duboko poštovanje i obzir. Nikako ne treba smetnuti s uma da sam ja katolik i vjernik pa susljedno prema židovskom narodu osjećam dodatno, golemo poštovanje, jer je u tom narodu rođen moj Bog. Molim Vas da to nikako ne podcijenite, bez obzira na to što Vi mislite ili osjećate prema bilo kojoj vjeri – ili njezinu izostanku. Ja sam znanstvenik i istraživač u biomedicini, sveučilišni profesor u mirovini i, premda ne znam ni puno povijesti niti metodologije povijesnih istraživanja, znam pravila znanstvenih istraživanja, metodologiju, publiciranje, komuniciranje i sve ono što ide, i mora ići, zajedno sa znanstvenim istraživanjima bez obzira na područje istraživanja. Još usrdnije se pozivam na običnu ljudsku logiku, dobru volju, toleranciju

različitosti i privrženost istini, bez obzira na to gdje ona Apsolutna leži, a koliko je njoj bliza, ili daleka ona kojom smrtni uvijek barata.

Upotrijebit u nekoliko vrlo jednostavnih argumenata da Vam prenesem i ilustriram moje duboko i nemirno nezadovoljstvo Vašim nastupom (pretpostavljam pritom da je Indeks.hr primjereno prenio rečenu vijest).

1. **Laž o broju žrtava u ustaškom logoru Jasenovac postojala je i dokazana je**

U komunisti koji Jugoslaviji mišci smo u školama, svim koje smo pohađali, u ili da je u Jasenovcu ubijeno 700.000 ljudi, pretežno Srba. To je pisalo u našim udžbenicima, u enciklopedija, a i vrlo često u novinama. Ta se brojka nije smjela dovesti u pitanje, po cijenu vrlo ozbiljnih posljedica. Primjerice, pokojni gospodin Franjo Tuđman, prvi predsjednik slobodne i demokratske Republike Hrvatske, bio je u tom režimu osuđen na dvije godine zatvora jer je u jednoj svojoj knjizi procijenio da se broj žrtava u Jasenovcu kreće između 60.000 i 80.000.

Broj o 700.000 tisuća nisu opovrgli ni Tuđman, ni Ustaše, niti, na primjer g. Igor Vukičević. Opovrgao ga je, u vrijeme toga istoga komunističkoga režima g. Vladimir Žerjavić, hrvatski ekonomist, demograf i stručnjak UN-a, koji je broj Jasenovčanih žrtava procijenio na oko 50.000, a to je onda i okvirno prihvaćeno. (Nemoguće mi je ovdje navesti sve procjene i njihove razlike, pa Vas time ne želim zamarati; držat ću se g. Žerjavića, jer je Titov režim njega i prihvatio.) U Hrvatskoj postoji Javna ustanova Spomen-područje Jasenovac (<http://www.jusp-jasenovac.hr/Default.aspx?sid=6467>) koja žrtve toga logora navodi poimeno, i taj se broj kreće oko 84.000.

To pitanje do dana današnjega nije zaključeno, ali meni je za poruku Vama dovoljno to što sam naveo. Naime, ako se laž koja se službeno učila u školama u sustavu istoga režima otkrila kao razlika između 700.000 i 80.000, pozivam Vas da se zgrozite kao i ja, s tim da se ja imam pravo zgroziti mnogo više, jer je ta i takva strašna laž pripisana narodu kojemu ja (ponosno i sretno) pripadam.

A ako je tako objektivno i nesporno dokazano da se je radilo o strašnoj, namjerno i malignoj laži (da se zastrašuju i ružno ocrni moj dragi narod), na osnovi čega bi mi itko, uključivši i Vas, imao obraza reći da sada vjerujem u taj novi broj i da dalje ne treba (i da se ne smije!) istraživati?

Kratko rečeno: navedeni primjer govori da bi svaki pošten i obrazovan uvijek morao ustrajati na istraživanjima, ne samo zbog težnje za istinom, nego i zbog suzbijanja laži kao nečega neprihvatljivog uvijek, a ponajviše zbog onoga zbog čega Vam ovo i pišem: da se izbjegniju dodatni prijepori, raspirivanje neraspoloženja i remećenje mira među ljudima.

2. **Hrvatsko društvo razdiru kontroverze oko broja jasenovanih žrtava i konsenzus uglednih stručnjaka preporučio je intenziviranje istraživanja**

Radi se o dokumentu koji je donijelo Vijeće za suočavanje s posljedicama vladavine nedemokratskih režima (<https://vlada.gov.hr/dokument-dijaloga-temeljna-polazista-i-preporuke-o-posebnom-normativnom-uredjenju-simbola-znakovlja-i-drugih-obiljezja/23424>). Vijeće je formirala Vlada Republike Hrvatske svjesna da kontroverzije narušavaju odnose u hrvatskom društvu. Članovi Vijeća odabrani su iz vrlo različitih političkih grupacija, pa je u njemu sudjelovao i „Dokument dijaloga“ potpisao i g. Ivo Goldstein, koji Vam je, vjerujem, dobro poznat.

Citiram odgovarajući odlomak iz Dokumenta dijaloga:

„Ne ulaze u pitanja „povijesnoga revizionizma”, ipak treba reći da tamo gdje je povijest već „revizionistička”, neki novi „revizionizam” može se javljati i kao potreba za „revizionizmom revizionizma”. Dobroj praksi suočavanja s prošlošću pogodovale bi historiografska i druga istraživanja, sa znanstvenim preispitivanjem izvora i kritičkim ispitivanjem i neselektivnim izborom i objavljivanjem građe, što uključuje uz dostupnost arhivskog gradiva i nova istraživanja i otkrivanja žrtava nedemokratskih režima te dostojanstveno obilježavanje pijeteta na mjestima

njihova stradanja. Svojedobne licitacije s brojem žrtava bilo kojega od nedemokratskih režima i dalje su smetnja sagledavanju povijesne istine, pa prema tomu i suočavanja u smjeru kulture dijaloga i nekrivotvorenoga povijesnoga sjećanja. Tu svakako ne spada savjesno kritičko i znanstveno utvrđivanje stvarnoga broja žrtava, posebno tamo gdje je to dokazano višestruko većan iz političkih, politikantskih ili nekih drugih razloga.“

Ne znam jeste li svjesni postojanja toga dokumenta, ali ovdje bih Vas, držim s pravom, zamolio da mu posvetite dužno poštovanje, jer je to dokument napravljen na inicijativu Vlade Republike Hrvatske, a njegovo supotpisanje od strane g. Ive Goldsteina, vjerujem, nepobitno dokazuje njegov demokratski karakter i suglasje hrvatskoga društva oko pitanja istraživanja hrvatske povijesne istine.

3. Nekoliko riječi o g. Igoru Vukiću

Zasad mi nije poznata knjiga koju zahtijevate, ali poznajem g. Igora Vukića, predsjednika „Društva za istraživanje trostrukoga logora Jasenovac“. Imao sam priliku upoznati g. Vukića osobno i proučiti njegova djela. No, ovdje ne želim biti „njegov svjedok“, nego izraziti svoje ljudsko i znanstveno mišljenje o g. Vukiću i njegovu radu, a na to, vjerujem, imam pravo kao dokazani znanstvenik i profesor znanstvene metodologije.

Prvo, neka mi oprostite g. Vukić (ali on je to i objavio), on je podrijetlom mješavina Srba, Hrvata i Čeha, s predominacijom srpskoga podrijetla. Drugo, on je iz grada Jasenovca, odnosno iz sela u njegovoj blizini. Treće, njegov je otac kao dijete prošao kroz Jasenovac. Četvrto, to je jedan ozbiljan, učen i vrlo pristojan čovjek i onaj tko vrijedno njeguje i sve ozbiljne, učenice i pristojne ljude, uključujući i mene. A meni se to nimalo ne sviđa. Jer g. Vukić nije ni ustaša, ni nacionalist niti revizionist, nego intelektualac kojega bi poželjela svaka, i najučenija i najciviliziranija sredina. (Ako mi ne vjerujete, upoznajte ga osobno.)

Naposljetku, g. Vukić (i njegovi suradnici) nisu svoje nalaze tajili, ni tajno dijelili, nego su ih objavili kao što kvalificirani znanstvenici i rade. Djela su, kao i sva druga znanstvena djela, dakle na uvidu i raspolaganju cijeloj svjetskoj znanstvenoj zajednici za provjeru i kritiku.

Ne znam jeste li, gospodine Zuroff, Vi ili Vaši suradnici ta djela proučili prije nego što ste tražili njihovu zabranu, ali – ako niste – moram Vas upozoriti da je to neprimjeren postupak jednak postupanju Staljinova (i Titova) režima prema djelima koja im nisu odgovarala. A civilizirani i obrazovani ljudi u 21. stoljeću to nikako ne bi trebali raditi, pa i takvih bi se postupaka trebali stidjeti i kad ih itko drugi radi. A ako ste ta djela proučili – nitko sretniji od mene! Onda možemo čuti Vaše objektivne argumente koji ih pobijaju! Ja ne navijam za g. Vukića, nije to nogomet; ja navijam za znanstvenu istinu. Jako mi je važna, još me pogađa onaj podatak o 700.000 jasenovčanih žrtava za koje sam citiranje u školi dobivao odlične ocjene i ne znaju ni što mi se događa.

Tu Vas, ako ne znate, moram obavijestiti da su dio nalaza g. Vukića priznali i njegovi ogorčeni protivnici (dakle, oprostite, ujedno i Vaši sumišljenici) dr. Ivo Goldstein i dr. Mirjana Kasapović. Nakon proučavanja dokaza g. Vukića, za njih više nije sporno da je jasenovčki logor bio radni logor, da su zato čenici primali plaće za svoj rad, da su u logor stizali paketi pomoći i izvana (napose od hrvatske židovske zajednice) i da su se, oprostite, ali rečeno je javno, u logoru održavale priredbe s pjevanjem opera (nije još sigurno kojih sve) i da su se održavali nogometni turniri (nogomet je u Hrvatskoj uvijek bio jako popularan, eto, moj klub, splitski „Hajduk“, osnovan je još 1911. godine). Doktori Goldstein i Kasapović zamjeraju g. Vukiću da nije dokazao bezbrojna ubojstva u logoru, ali ono što sam naveo nije im sporno. Vjerujem da će se i broj žrtava s vremenom utvrditi konsenzusom. Zasad od brojeva od 700.000 i 84.000 najviše odstupa mišljenje slovenskoga istraživača g. Romana Lejaka, koji je objavio da dokumentacija u Beogradu otkriva oko 1.600 ljudi stradalih u Jasenovcu, s tim da je nešto više od pola umrlo od bolesti. Pretpostaviti da ni g. Lejaku ne bismo povjerali, pa predlažem da to i sami provjerite kad ste u Beogradu.

4. Dokumenti

U slučaju da Vam se to neće svidjeti, moram Vas upozoriti da je do danas (u slobodi od komunističkog nedemokratskog terora) u Hrvatskoj objavljeno mnogo, mnogo dokumenata koji govore da su g. Vukić i njegovi suradnici u pravu. Budete li uspješni zabraniti njihove dokaze, morat ćete zabraniti i još mnogo drugih.

Kad već spominjemo dokumente, dopustite i ovo. Potpuna dokumentacija o radu ustaškoga logora Jasenovac nalazila se (u Titovo vrijeme) u Jasenovcu. U srpskoj agresiji na Hrvatsku 1990.-1995. srpske su snage vrlo rano, još 1991. zauzele Jasenovac i svu dokumentaciju odnijele u – Beograd. Odluka da se dokumentacija odnese u Beograd indikativna je sama po sebi, jer u Srbiji tvrde da je to bila pobuna Srba u Hrvatskoj (a da Srbija i njezina vojska s tim nije imala ništa); pobunjeni Srbi u Hrvatskoj su kao svoj glavni grad proglasili Knin; nejasno je zašto su onda tu dokumentaciju otpremili u Beograd, zar ne? I ne samo to – nije jasno zašto im u Beogradu nije rečeno: „Što će to nama, to je stvar izmeđ u vas i Hrvatske, uskladištite to u Kninu, nije pošteno da mi uzimamo tu i dokumente i još otete silom.“

Meni se čini da i taj potez, diskretno ali i jako lijepo, ilustrira da je agresiju na Hrvatsku 1991. izvršila Srbija, a ne kninski Srbi. No, to je jedna druga tema kojom Vas ne želim zamarati.

Ali saga o jasenovačkoj dokumentaciji nije završena! Srbija danas odbija vratiti tu dokumentaciju u Hrvatsku. Navodno se „boje da bi to Hrvati iskoristili za daljnje laganje o logoru Jasenovac“. Ja to ne razumijem! Prvo, ako je dokumentacija, onda se ne može lagati, a drugo, Srbija bi lako mogla sebi ostaviti kopije (npr. na mikrofilmovima) ili čak i originale, a Hrvatskoj dati kopije (na mikrofilmovima). Tada Hrvati nikako ne bi mogli lagati – vjerujem da Vam je to sasvim prihvatljivo.

5. Forenzička istraživanja

Što se tiče konkretnih istraživanja broja žrtava u Jasenovcu, ona su provedena. Tri puta, u Titovo vrijeme i preko komisija i stručnjaka koje je određivao tadašnji režim. Kopalo se stručno forenzičkim tri puta, na mjestima koja se spominju kao najveće i najužasnije grobnice, i ukupno je nađeno nešto manje od 500 kostura. Mislim da bi bilo logično da i Vi (zajedno sa mnogim i g. Vukićem) predložite da se kopa sada ponovno. Bio bih sretan da se Vi, odnosno Vaša organizacija, prihvatite sudjelovanja u nadgledanju tih istraživanja.

6. *Jasenovac Research Institute*

O *Jasenovac Research Institute* priča je ista kao sa strašnom (a dokazanom, v. gore) lažom o 700.000 žrtava, a spominjem je zbog sljedećih razloga.

1. a) Taj broj je, prema Titovu stručnjaku g. Žerjaviću i popisu današnje Javne ustanove Spomen-područje Jasenovac (v. gore) ordinarna laž, sramota ljudska, povijesna i pojedinačno svih onih koji u toj laži sudjeluju ili je podržavaju. Ili o njoj šute. Oprostite, ali meni se čini da me u te posljednje pripadate i Vi! Nikad nisam čuo da ste rekli da *Jasenovac Research Institute* navodi neopisivo i neoprostivo krive brojeve (i imena) i da ste ga zamolili da to ispravi. A siguran sam da za njega znate, jer to nije neka skromna hrvatska Javna ustanova Spomen-područje Jasenovac, nego veliki institut u slavnom i poznatom gradu New Yorku!

2. b) Na suđenju hrvatskom nogometašu Joeu Šimuniću za izvikivanje ustaškoga pozdrava „Za dom – spremni“ (iako je on viknuo samo „Za dom“, ali jasno je na što je mislio) svjedočio je i direktor *Jasenovac Research Institute*, g. Barry M. Lituchy o 600.000 žrtava Jasenovca; njegovo je svjedočenje prihvaćeno i g. Šimuniću je osuđen i kažnjen kaznom koja je okončala njegovu blistavu karijeru profesionalnoga nogometaša. Vi ste svjetski čovjek, poznat i stručnjak i zacijelo pošten i dobronamjeren čovjek i ja se pitam kako to da u toj međunarodnoj aferi, u predmetu za koji ste Vi stručnjak koji se njome karijerno bavi, niste intervenirali i rekli, na primjer: „Asni sude, nije 600.000, nego 84.000, jer to tvrde (i javno su objavili) stručnjaci iz Javne ustanove Spomen-područje Jasenovac, oni se time bave specifično profesionalno, znam ih, poštenu i stručnu ljude, moji su kolege, pozovite njih za svjedoke“.

3. c) vrsto vjerujem da znate da su tisuće ljudi koji su na popisu *Jasenovac Research Institute* navedene kao jasenovske žrtve dokazano stradale na sasvim drugim Navodim samo primjer koji mi je blizak: svi ljudi koji su u gradu Kaštela (kraj grada Splita) poginuli 1943. u saveznoj bombardiranju, njih nešto više od 100, tako da je bomba pogodila crkvu u Kaštelima za vrijeme mise – nalaze se na popisu *Jasenovac Research Institute*, iako su im grobovi, s istim imenima i stvarno s kostima – na kaštelanskom groblju.

7. Malo pitanje, ali jako potrebno

Gospodine Zuroff, ako želite ustvrditi da je u Jasenovcu ubijeno 700.000 ljudi, usprkos g. Žerjavi u (50.000) i službenom današnjem popisu u Jasenovcu (oko 84.000), morat ću Vam izraziti osjećaje mogega iskrenog i zaprepaštenog najdubljeg zgražanja i prezira. Pomisliti ću da ste zbog nekog razloga (ne znam kojega, ne mogu ni pretpostaviti) neprijatelj mogega naroda i njegove države, bez obzira što Vam to moglo ili ne moglo značiti. Ako to doista jeste bilo bi mi to jako žao, ali mislim da nije civilizacijski i demokratski primjereno da se obračunate Vladi, dakle i narodu koji ju je demokratski i slobodno izabrao, države kojoj ste neprijatelj. Neugodno mi je o tome i misliti, a to sam Vam eto rekao samo u ime civilizacijskoga i pristojna ponašanja.

S druge strane, ako želite reći da ne znate broj jasenovskih žrtava, molim Vas, da se, izmeću ostalih, svakako obratite i g. Igoru Vukiću i njegovim suradnicima jer on tvrdi da ima jako dobro dokumentirane podatke. To traži znanstvenoistraživačku metodu i etiku, a i najobičnije ljudsko poštenje i pristojnost. To ne znači da se g. Vukiću mora vjerovati, ali sigurno znači da ga se mora saslušati i njegovim argumentima suprotstaviti bolje, jače i brojnije argumente. Dopustite da Vas podsjetim da sam, kao dokazani znanstvenik, i ja upućen u metodologiju procjene znanstvenih argumenata, njihovo uspoređivanje i sravnjivanje i putove dolaska do ljudske istine kolikogod ona možda odudarala od one Božje.

8. Prijateljsko mišljenje i savjet

Tužan sam zbog Vašega postupanja prema mojemu narodu i državi. I onom prema znanosti i znanstvenoj istini, konsenzusu dobronamjernih a učenih ljudi i naporima hrvatskoga Vijeća za suočavanje s posljedicama nedemokratskih režima, u koje su, eto, uključeni i naponi g. Ive Goldsteina. Nije dobro to što radite. Svi ljudi na svijetu, dakle i mi Hrvati, danas su dovoljno dobro obrazovani (slobodni i veštom bez predrasuda bilo koje vrste) da vrlo nepovoljno gledaju na bilo koju zabranu ili ograničenje bilo kojih istraživačkih pitanja oko kojih ne postoji potpuni konsenzus. Čini nam se to ne samo neutemeljenim i neznanstvenim nego i kao nešto iza čega stoje nakane skrivanja istine, promicanja laži a oboje dakle sasvim namjerama, jer – koje druge namjere mogu stajati iza skrivanja istine i promicanja laži? A to nije dobar osjećaj.

Vaša akcija o kojoj piše *Index.hr* nije dobra ni za koga – za Hrvatsku i Hrvate, za Vas, a ni za našni židovski narod od kojega smo toliko mnogo naučili o mudrosti, znanju, znanosti i poštovanju istine, a sve u svrhu boljega, mirnijega i ljepšega života. To navlastito nije dobro za nužno poštovanje i sjećanje na tragediju koju je židovski narod doživio za vrijeme II. svjetskoga rata, pa ni za sve one nesreće koje su ga pratile i prije i poslije toga. Oprostite što to govorim Vama, ali ja to iskreno mislim i moram Vam reći: tragedija II. svjetskoga rata, a u njemu strašna i najstrašnija tragedija židovskoga naroda, toliko je velika i strašna da ne smije ni čim, nikakvim sporom, nikakvom pogreškom biti uvriježena ni oskvrnjena! Ona je prevelika da bi joj trebalo preuveličavanje i prestrašna da se o njoj misli išta osim poštovanja i kajanja. U to ime, dopustite da Vam se osobno ispričam za sve ono ružno i strašno što su članovi mogega naroda nanijeli Vašem u II. svjetskom ratu, pa i prije i poslije toga. Neka Gospodin blagoslovi i Vas i mene, i naše divne narode, da im se to nikad više ne ponovi. Ali i mi tome moramo pridonijeti.

dr. sc. Matko Marušić, dr. med., prof. emer.
matko.marusic@gmail.com;